

## Przedmowa

Wiele czynników, które w ostatnich kilkunastu latach przeobraziły nasz kraj w państwo zdążające ku światowym standardom i korzystające z najnowszych osiągnięć technologicznych, stworzyło sytuację, w której te właśnie standardy i osiągnięcia stały się nie tylko koniecznością, lecz codziennością w naszej działalności zawodowej i w życiu. Rozwinięcie technik informatycznych, a wraz z nimi technik geoinformacyjnych stworzyło nową jakość działania w kształtowaniu przestrzeni, zarządzaniu jej zasobami i gromadzeniu informacji o jej stanie fizycznym i formalno-prawnym. Jednocześnie ogromne przyspieszenie przemian, jakie obserwujemy w ostatnich latach i oczekiwany wzrost aktywności gospodarczej wynikającej z funkcjonowania Polski w strukturach europejskich, wymuszają stworzenie i wykorzystanie narzędzi umożliwiających szybki dostęp do informacji o przestrzeni i ich precyzyjne przetwarzanie i przekazywanie. Takie narzędzia niesie ze sobą technologia systemów informacji geograficznej, skutecznie i szybko wprowadzanych do wielu dziedzin działalności, życia i gospodarki w naszym kraju.

Wartość i sprawność Geograficznych Systemów Informacyjnych (GIS) dostrzeżone zostały już dawno przez środowisko geodezyjne. Chyba żadne inne środowisko zawodowe tak szeroko nie wprowadziło i nie wykorzystuje GIS w swej codziennej działalności. Jednocześnie nauki i dziedziny działalności zawodowej wykorzystujące dorobek geodezji i same bezpośrednio związane z przestrzenią, jej kształtowaniem, analizowaniem i gromadzeniem informacji o niej, szeroko sięgnęły po te same narzędzia informatyczne, rozszerzając znacznie potencjał ich wykorzystania. Do niewątpliwie przodujących dziedzin należą planowanie przestrzenne i geografia. Nierozzerwalnie związane z użytkowaniem i kreowaniem obrazów przestrzeni, tworzą one wraz z geodezją synergiczny układ stanowiący siłę napędową rozwoju GIS w Polsce. Dostrzeżenie możliwości, potrzeb, a nawet konieczności rozwoju GIS stworzyło warunki położenia nacisku na standaryzację działań i tworzenia podstaw formalno-prawnych, pozwalających zapewnić wspólne funkcjonowanie i użytkowanie wielu systemów, danych, twórców i użytkowników GIS. Świadomy tych uwarunkowań Główny Urząd Geodezji i Kartografii podjął już kilka lat temu działania, które dziś pomagają uporządkować rozwijający się nieco chaotycznie rynek GIS w Polsce. Ukazujące się w ostatnich kilku

latach rozwiązania prawne poprawiają nieco sytuację na rynku GIS, rozwijającym się od ponad 10 lat bez określonych ram i uwarunkowań.

Świadectwem wzrostu zainteresowania i znaczenia GIS jest wyraźny w ostatnich latach wzrost liczby publikacji poświęconych temu zagadnieniu. Jednak po raz pierwszy zagadnieniom wykorzystania technologii komputerowej w informacji przestrzennej swoją publikację poświęca Komitet Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN i chyba po raz pierwszy w kraju ukazuje się publikacja będąca wspólnym dziełem tych, dla których GIS stanowi narzędzie pracy, integrujące ich zawodowe działania – a więc geodetów, planistów i geografów. To dobry znak nowego okresu współdziałania, w którym podstawą staje się nie tylko mapa – w jej tradycyjnym kształcie i od dawna będąca wspólnym warsztatem działań zawodowych – ale nowoczesna i razem rozwijana technologia informatyczna, szeroko zdobywająca nowe pola zastosowań. To również dowód istnienia współpracy, która stała się koniecznością nie tylko przy udostępnianiu i wykorzystywaniu danych o przestrzeni, ale także dla wzajemnego wsparcia merytorycznego w tworzeniu jak najlepszych rozwiązań – tak w zakresie geoinformacji, jak i jej infrastruktury.

Dwudzielny charakter niniejszej publikacji nawiązuje do ważnych obecnie zjawisk na rynku GIS – wykorzystania tej technologii jako nowoczesnego warsztatu i narzędzia w planowaniu przestrzennym oraz rozwoju systemów geoinformacyjnych na poziomie wojewódzkim dla potrzeb programowania i monitoringu rozwoju społecznego i gospodarczego. Oba zagadnienia są obecnie głównymi w problematyce informacji przestrzennej i oba w istotny sposób kształtują warunki realizacji systemów i wymiany informacji jako poziom integracyjny między działaniami na szczeblu krajowym a najlepiej dotychczas rozwiniętym poziomem lokalnym. Treść publikacji jest więc odzwierciedleniem zjawisk zachodzących współcześnie na rynku GIS, a zawarte w niej informacje szczegółowe, opisy realizacji i merytoryczne propozycje autorów wyznaczają i kształtują kierunki rozwoju systemów geoinformacyjnych oraz dają pole porównań dla działań realizowanych przez instytucje i administracje różnych szczebli i dziedzin. Materiał ten może wreszcie otworzyć także drogę do dyskusji nad kierunkami rozwoju Systemu Informacji Geograficznej w Polsce i jego przyszłości – nie wyłącznie jako narzędzia geodezyjnego, ale jako platformy integracji zarówno technologii, jak i informacji i wiedzy. Warto mu się więc uważnie przyjrzeć.

Główny Geodeta Kraju  
*Jerzy Albin*